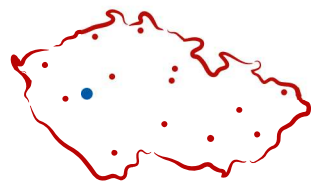

Kláster augustiniánů Svatá Dobrotivá v obci Zaječov

Svatá Dobrotivá, brdská klášterní perla

Text: sm foto: Jaroslav Vogelntanz

Brdy – pohoří, jež bylo uzavřeno dlouhá desetiletí na vojenskou závoru, po svém otevření přitáhlo logicky mimořádnou pozornost turistů. Vždyť zakázané ovoce nejlépe chutná. Dlouho nepřístupná krajina měla a stále má co nabídnout. Nejen zachovalou a nádhernou přírodu, ale také dlouho opomíjené stavební památky. Například tu s přívětivým a líbivým názvem Svatá Dobrotivá. Starobylý augustiniánský klášter s kostelem Zvěstování Panny Marie je výraznou dominantou obce Zaječov. Založen byl už 24. března 1262 významným českým šlechticem a pražským purkrabím Oldřichem Zajícem z Valdeka a dnes představuje atraktivní turistický bod zvláště pro ty, které zajímají nejstarší české dějiny.

Dobrotivá, Laskavá, Ochotná

O založení Svaté Dobrotivé se traduje zajímavá pověst: Jednou časně zrána, když odpočíval Oldřich Zajíc na svém hradě Valdeku, zjevili se mu dva muži ušlechtilých tváří (sv. Petr a sv. Pavel) a vyzvali ho, aby je následoval. Sotva však vystoupil z hradu, byl uchvácen mlhovitým vánkem

a ten jej snesl do lesnatého údolí s potokem. Když se Oldřich vzpamatoval, spatřil před sebou ony dva muže a vedle nich Pan-nu Marii. Oldřich padl na kolena a ona řekla: „Oldřichu, to je vůle mého Syna i moje, nás obou, abys na tomto místě, kde mne vidíš stát, ke cti Jeho a mého jména co nejdříve postavil kostel

a pro moje služebníky vystavěl klášter; za to se ti dostane od mého Syna, jemuž s láskou sloužíš, nesmírné odměny.“ Po těch slovech zároveň s oběma muži zmizela. Oldřich Zajíc neváhal a ujížděl ke králi Přemyslu Otakarovi II. Tam svou příhodu vyprávěl a uctivě ho požádal, aby mu bylo dovoleno postavit na

vykázaném místě kostel i klášter. Tehdejší název kláštera zněl Na Ostrově či V Ostrově, neboť se nacházel na pahrbku obklopeném bažinou u soutoku Jalového a Mourového potoka. Na základě papežské buly byl přidělen řádu augustiniánů a roku 1327 pak dostal jméno Svatá Dobrotivá. Tehdy totiž nechal převézt Oldřich Zajíc ostatky svatě Benigny do zdejšího chrámu a do češtiny se jméno této světky překládalo jako Dobrotivá, Laskavá či Ochotná. Zázračné zjevení Panny Marie připomíná modrý skleněný jechlán v kryptě pod oltářem. První kostel Zvěstování Panny Marie tu byl posvěcen již v roce 1263 za přítomnosti pražského biskupa Jana III. z Dražic, a to na místě dnešní sakristie, věže a kaple sv. Augustina a sv. Mikuláše Tolentinského.

Barokní rozkvět

O rozsahu původního středověkého kláštera se do současnosti nedochovalo mnoho informací. Na počátku husitských válek byl totiž třikrát vypleněn a zůstal v troskách. Konvent tedy živořil až do roku 1552, kdy se augustiniáni přestěhovali do Prahy. Klášter tehdy přešel zpět na potomky zakladatele, kteří ho v roce 1592 prodali majiteli zbirožského panství Ladislavu Popelovi z Lobkovic. Ten však o něj rychle přišel – v roce 1594 byl zkonfiskován královskou komorou kvůli obvinění z velezrady. Na začátku třicetileté války

byl klášter vyloupen a vypálen uherským vojskem, čímž byla jeho zkáza završena. Areál zachránil až zbirožský královský hejtman Jan Kolnec z Kolna, který nechal v letech 1641–1642 opravit kapli a v roce 1650 pak přesvědčil augustiniány, aby se

Původní socha sv. Dobrotivé měla v hrudi vydlabanou schránku k uložení relikvií

do Brd vrátili. V té době byl pohled na klášterní areál vsutku skličující – stála jen kaple a malý dřevěný konvent. Z bývalého velkého gotického chrámu zbyly jen obvodové zdi. Postupně však byla nad kapli vztyčena věž a také došlo k přistavění jižního a východního křídla. Kostel získal svou současnou podobu v roce 1676, původně byl ovšem vyšší. Tato velkorysá barokní přestavba se uskutečnila podle plánů italského architekta Dominika Canevalloho a jeho syna. Areál se po obnově stal velmi významným poutním místem a docházela sem řada procesí z celých Brd, zejména z Příbrami a Rožmitálu.

Cesta do současnosti

Císař Josef II. klášter zrušil v roce 1785. Na žádost místních ale byla po čtyřech letech vrácena augustiniánům duchovní správa oblasti. Konvent byl záhy přestavěn na faru a školu. V dubnu 1950 však byli augustiniáni vyhnáni komunisty a skončili v pracovních táborech. Tím začala další etapa v životě kdysi slavného kláštera a poutního místa – nastěhovali se sem příslušníci pomocných technických praporů (pétépáci), později objekt sloužil jako depozitář Muzea tělovýchovy a sportu. Po roce 1990, kdy byl vrácen augustiniánům, se klášter stal opět přirozeným duchovním centrem lokality a je označován jako „perla středních Brd“. Hlavnímu oltáři kostela v současnosti dominuje rokokový obraz Prosbá Panny Marie

Inzerce

77 romantických,
dobrodružných
a tajemných míst

Starý most
www.starymost.cz

